

O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMI

Toshov M.H.

Osiyo xalqaro universiteti o'qituvchisi.

Nizomov Shaxriyor Nodirovich

Osiyo xalqaro universiteti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15044829>

Annotatsiya. Bank-moliya tizimi boshqaruv toifalari ilm-fan va adabiyotda tobora ko'proq foydalanila boshlandi, ular asta-sekin korporatsiyalar tomonidan samarali boshqaruvning eng muhim usullaridan biri sifatida qabul qilingan boshqaruv tizimi haqidagi g'oyani shakllantirmoqda.

Kalit so'zlar: Bank, Chakana banklar, Tijorat banklar, Davlat banklari.

Bank - bu aholi va tashkilotlardan pul mablag'larini qabul qilish, ularni saqlash va himoya qilishni ta'minlash, shuningdek kreditlar va boshqa moliyaviy xizmatlarni taqdim etish bilan shug'ullanadigan moliyaviy muassasa. Banklar moliya bozorining asosiy ishtirokchilari bo'lib, ularning faoliyati mamlakat iqtisodiyotiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Banklarning bir nechta turlari mavjud bo'lib, ularni faoliyati va funktsionalligi bo'yicha tasniflash mumkin:

Chakana banklar — bu jismoniy shaxslar va kichik biznesga bevosita xizmat ko'rsatadigan banklar

Tijorat banklari — bu korporativ mijozlarga moliyaviy xizmatlar ko'rsatadigan va yirik kredit operatsiyalarini amalga oshiradigan banklar

Banklar mulkchilik shaklida ham farq qilishi mumkin:

Davlat banklari — bu butunlay davlatga tegishli banklar

Xususiy banklar — bu jismoniy shaxslar yoki kompaniyalarga tegishli banklar

Aralash banklar — bu xususiy va davlat kapitali birlashtirilgan banklar.

Zamonaviy sharoitda rivojlanish dinamikasining barcha darajalarida Bank-moliya tizimi boshqaruv modellarini ishlab chiqish dolzarb bo'lib bormoqda. Iqtisodiyot nafaqat MDH, balki boshqa mamlakatlarda ham Bank-moliya tizimi boshqaruvga mutlaqo yangicha yondashuvni talab qiladi. Ushbu muammoning dolzarbligi, shuningdek, mualliflar Bank-moliya tizimi toifasining asosiy ta'rifini noaniq berishlari bilan belgilanadi. Bank-moliya tizimi boshqaruvning mohiyati Bank-moliya tizimi boshqaruvning asosiy mezonini bo'lgan korporatsiya faoliyatining maksimal samaradorligiga erishish uchun Bank-moliya tizimi boshqaruv siklini amalga oshirishdan iborat.

Ilg'or xorijiy mamlakatlardagi korporatsiyalar tajribasi va Rossiya menejmentining mavjud tajribasi bu borada ko'plab savollar tug'dirdi. Iqtisodiy tizimlarda korporativ boshqaruvni F.Teylor, A.Fayolle, P.Druker, Li Yakoka va boshqa qator mualliflar kabi ko'zga ko'ringan xorijiy mualliflar o'rgangan. Mahalliy olimlar orasida bu muammoni A.V. Bandurin, L.F. Zinatulin, A.B. Egorshin, A.V. Korotkov, S.V. Shekshnya, A.Ya. Kibanov, M.N. Poltoranin va boshqalar.

Ammo korporativ boshqaruv mohiyatining noaniq talqinlari saqlanib qolmoqda, institutsional tuzilma muammolari, korporativ boshqaruvni rivojlantirish tamoyillari va tendentsiyalari yetarlicha yoritilmagan. Mahalliy kompaniyalarda kompaniya menejerlari va ularning egalari, shuningdek, kompaniya faoliyatining samaradorligini ta'minlashga va mulkdorlar va boshqa manfaatdor shaxslarning manfaatlarini hisobga olishga qaratilgan boshqa manfaatdor shaxslar o'rtasidagi munosabatlar tizimini rivojlantirish muammosi; keskinlashdi. Bunday tizim korporativ boshqaruv tizimi deb ataladi.

Korporativ boshqaruv - bu manfaati kompaniya faoliyati bilan bog'liq bo'lgan iqtisodiy munosabatlar sub'ektlari o'rtasidagi tashkiliy, iqtisodiy, huquqiy va boshqaruv munosabatlari tizimi¹. Bir qator mualliflarning ta'kidlashicha, kompaniya faoliyati samaradorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadigan va qo'shimcha raqobatdosh ustunliklarning paydo bo'lishini belgilovchi asosiy omillarga tashkiliy va boshqaruv qarorlarini qabul qilish va ularni amalga oshirish bo'yicha tegishli chora-tadbirlarni amalga oshirish mexanizmlari kiradi.

Korporativ boshqaruv boshqaruv qarorlarini qabul qilish, ularning bajarilishini tashkil etish, bajarilishini nazorat qilish va erishilgan natijalarni baholash jarayoni sifatida asosiy maqsadni, unga erishish vositalari va usullarini aniqlashni o'z ichiga oladi. Korporativ boshqaruv amaliyotining past darajasi investitsiyalar samaradorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi, shuningdek, milliy va mintaqaviy darajada katta tizimli muammolarning paydo bo'lishiga yordam beradi². Yaxshi bank-moliya tizimi boshqaruv amaliyoti kompaniyalarning keng doiradagi manfaatdor tomonlarning manfaatlarini hisobga olishini hamda ularning boshqaruvi kompaniya va uning aksiyadorlari oldida javobgarligini ta'minlaydi.

Bu, o'z navbatida, investorlarning ishonchini saqlashga yordam beradi - ham xorijiy, ham mahalliy - va uzoq muddatli kapitalni jalb qiladi. Shu sababli, samarali korporativ boshqaruvning asosiy maqsadi potentsial investorlarning kompaniyalarga investitsiyalarni jalb qilish mexanizmlariga bo'lgan ishonchini oshirish va shu asosda mahalliy kompaniyalarning va shunga mos ravishda butun Rossiya iqtisodiyotining kapitallashuvini oshirishdir.

¹ Шихвердиев А.П., Гусятников Н.В., Беликов И.В. Корпоративное управление. - М.: Акционер, 2001.

² Классики менеджмента / Под ред. М. Уор-нер / Пер. с англ. Под ред. Ю.Н. Каптуревского. -СПб.: Питер, 2001. - С. 362, 395-397, 948-949.

Yuqoridagi maqsadga erishish, samaradorlikni oshirish va Rossiyada bank-moliya tizimi boshqaruvni yanada rivojlantirishning asosiy sharti - bu to'liq hisobga olish, tahlil qilish va iqtisodiy munosabatlar sub'ektlari - kompaniyalarning manfaatlarini maqbul uyg'unlashtirish va qondirishni ta'minlash.

Bank-moliya munosabatlar tizimi nafaqat aktsiyadorlarga to'lanadigan joriy dividendlar miqdorini va kompaniya aksiyalari narxining joriy darajasini, balki uning uzoq muddatli rivojlanish istiqbollarini, ichki va tashqi manbalardan qo'shimcha investitsiyalarni jalb qilish imkoniyatlarini ham belgilaydi. Har bir aniq kompaniya faoliyatining butun mamlakat iqtisodiyotiga ijobiy ta'siri darajasi, jalb qilingan moliyaviy resurslardan foydalanishning umumiy samaradorligi. Shunday qilib, korporativ boshqaruv holati mamlakatdagi investitsiya jarayonining holatini tavsiflovchi juda muhim integral ko'rsatkichdir. B.M.ning so'zlariga ko'ra.

Shpo-tova, Rossiyada korporativ boshqaruv darajasi ancha past va xalqaro standartlarga javob bermaydi. Buning sabablari korxonalarni xususiyashtirish jarayonida rivojlangan Rossiya aktsiyadorlik kapitalining ba'zi o'ziga xos xususiyatlari, shuningdek kompaniya menejerlari va yirik aksiyalarning egalari o'rtasida o'ziga xos "yaqin" munosabatlarning mavjudligi bo'lishi mumkin³. Bularning barchasi Rossiyada "tsivilizatsiyalashgan" korporativ boshqaruvni shakllantirish va rivojlantirish yo'lida bir qator muhim muammolarning paydo bo'lishini aniqladi.

Bizning fikrimizcha, ushbu muammolar orasida quyidagilarni ajratib ko'rsatish mumkin: Aktsiyadorlik jamiyatlari boshqaruv sub'ektlari o'rtasida sifat jihatidan yangi munosabatlarni o'rnatishga asoslangan korporativ boshqaruvni rivojlantirishning zamonaviy tendentsiyalarini amalda qabul qilmagan; aktsiyadorlik jamiyatlari "ijtimoiy funktsiya" deb ataladigan narsani korporatsiyalar mavjudligining zarur elementi sifatida qabul qila olmadilar; aktsiyadorlik kapitali butun uyushgan fond bozorining o'sishining asosiy manbai bo'lmadi; Korporativ boshqaruv sohasidagi qonunchiligining hozirgi darajasi umume'tirof etilgan xalqaro standartlarga javob bermaydi. Unda aktsiyadorlik jamiyati rahbarlarining aktsiyadorlik jamiyatiga zarar yetkazganliklari uchun javobgarligini belgilovchi normalar ham, aktsiyadorlar tomonidan ularning huquqlarini suiiste'mol qilganliklari uchun javobgarlikni belgilovchi normalar ham mavjud emas. xalqaro standartlarga javob beradigan yuqori darajadagi korporativ boshqaruvni o'rnatish yo'lida ajoyib yutuqlarga erishdi. Bu, birinchi navbatda, telekommunikatsiya sohasidagi kompaniyalarga, shuningdek, yoqilg'i-energetika kompleksiga kiruvchi korxonalarga

³ Шпотов Б.М. Корпоративное управление в XX веке: история и перспективы // Проблемы теории и практики управления. - 2000. - №1.

taalluqlidi⁴. Turli aktsiyadorlik jamiyatlari uchun boshqaruv tizimining qoidalari har xil bo'lishi mumkinligiga qaramay, ko'plab omillar "de-fakto" va "de-yure" ularga deyarli bir xil ta'sir ko'rsatadi. Shuning uchun turli mamlakatlarda aktsiyadorlik jamiyatini boshqarishni rivojlantirish uchun odatiy "model" ta'rifini shakllantirish mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, har bir mamlakatda aktsiyadorlik jamiyatlarining boshqaruv tuzilmasi uni boshqa mamlakatlar tuzilmalaridan ajratib turadigan ma'lum xususiyatlarga va tashkil etuvchi institutsional elementlarga ega⁵.

Tadqiqotchilar rivojlangan kapital bozorlarida aktsiyadorlik jamiyatlarini boshqarishning uchta asosiy modelini aniqlaydilar. Bular anglo-amerika modeli, yapon modeli va nemis modelidir. Har bir modelning asosiy xususiyatlari yoki elementlari quyidagilardir: aktsiyadorlik jamiyati yoki korporatsiyasining asosiy ishtirokchilari; ma'lum bir modeldagi ulushli mulkchilik tuzilishi; direktorlar kengashi tarkibi; qonunchilik bazasi; ro'yxatga olingan korporatsiyalar uchun oshkor qilish talablari; aktsiyadorning roziligini talab qiladigan korporativ harakatlar; asosiy ishtirokchilar o'rtasidagi o'zaro ta'sir mexanizmi.

Anglo-Amerika modeli alohida aktsiyadorlarning mavjudligi va mustaqil bo'lganlar sonining tobora ortib borishi bilan tavsiflanadi, ya'ni. korporatsiya bilan bog'liq bo'lmagan aktsiyadorlar (bular "tashqi" aktsiyadorlar yoki "tashqi shaxslar" deb ataladi), shuningdek, uchta asosiy ishtirokchining huquq va majburiyatlarini belgilaydigan aniq ishlab chiqilgan qonunchilik bazasi: menejerlar, direktorlar va aktsiyadorlar va nisbatan sodda o'zaro munosabatlar mexanizmi korporatsiya va aktsiyadorlar o'rtasida va aktsiyadorlar o'rtasida yillik umumiy yig'ilishlarda ham, ular orasidagi intervallarda ham.

Bundan tashqari, kapitalni moliyalashtirishning keng tarqalganligi, kapital bozorining hajmi va korporativ boshqaruv tizimining rivojlanishi o'rtasida sababiy bog'liqlik mavjud. AQSh eng kata kapital bozori va shu bilan birga eng rivojlangan proksi ovoz berish tizimi va mustaqil (institutsional) investorlarning misli ko'rilmagan faolligi. Ikkinchisi, shuningdek, kapital bozorida va Buyuk Britaniyaning korporativ boshqaruvida muhim rol o'ynaydi. Erkin bozor sharoitida ishlab chiqilgan Angliya-Amerika modeli eng yirik korporatsiyalarda mulkchilik va nazoratni ajratishni nazarda tutadi. Ushbu huquqiy ajratish biznes va ijtimoiy nuqtai nazardan juda muhim, chunki... investorlar o'z mablag'larini investitsiya qilish va korxonaga egalik qilish orqali korporatsiyaning harakatlari uchun qonuniy javobgar bo'lmaydilar.

⁴ Кондратьев В. Корпоративное управление: особенности и тенденции развития // Проблемы теории и практики управления. - 2002. - №1.

⁵ Норт Д. Пять тезисов об институциональных изменениях // Квартальный бюллетень клуба экономистов. - 2000. - Вып. 4. - С. 8-10.

Ular boshqaruv funktsiyalarini menejerlarga topshiradilar va ularga biznes agentlari sifatida ushbu funktsiyalarni bajarishlari uchun pul to'laydilar.

Mulkchilik va nazoratni ajratish uchun to'lov "agentlik xizmatlari" deb ataladi. Yapon modeli banklar va turli korporatsiyalarning aktsiyadorlar sifatida yuqori ulushi bilan tavsiflanadi; Bank tizimi kuchli "bank-korporatsiya" aloqalari bilan ajralib turadi; qonunchilik, jamoatchilik fikri va sanoatni qo'llab-quvvatlash keiretsu (ya'ni, qarz va aktsiyalarga birgalikda egalik qilish bilan birlashgan korporatsiyalar guruhleri); Bunday guruhlarining direktorlar kengashlari birinchi navbatda "ichki" a'zolaridan iborat; ovoz berishda mavjud qiyinchiliklar tufayli mustaqil a'zolar ulushi juda past.

Aksariyat yapon korporatsiyalarida aktsiyadorlarni moliyalashtirishning mutlaq ahamiyatini hisobga olsak, aktsiyalarning asosiy egalari insayderlardir⁶. Shuning uchun ular alohida korporatsiyalarda va butun tizimda muhim rol o'ynaydi. Tashqi investorlarning manfaatlari amalda hisobga olinmaydi. Yapon korporatsiyalarida xorijiy investorlarning ulushi minimaldir, garchi boshqa mamlakatlarning oz sonli aktsiyadorlari ham Yaponiya tizimini tashqi aktsiyadorlar uchun qulayroq qilishlari mumkin.

Shu o'rinda, albatta, erishilayotgan natijalarning mustahkam asosi bank-moliya sohasida yaratilgan qonunchilik bazasi ekanligini ta'kidlash muhim: "Markaziy bank to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi qonuni, O'zbekiston "Banklar va bank faoliyati to'g'risida", O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xususiy tijorat banklarini tashkil etishni rag'batlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni va boshqalar.

O'zbekiston bank tizimiga 33 ta bank, jumladan, 12 ta davlat ulushiga ega banklar, shuningdek, 15 ta xususiy va 5 ta xorijiy banklar kiradi. 1 noyabr holatiga ko'ra, bank aktivlari 39 milliard dollarni (419 trillion so'm) tashkil etib, 82 foizi davlat banklari hissasiga to'g'ri keldi. Banklarning majburiyatlari 33 milliard dollarga (352,6 trillion so'm) yetdi, shundan 40 foizini depozitlar tashkil etadi.

Hozirgi vaqtda korporativ boshqaruvning mohiyatini aniqlashning yagona yondashuvi mavjud emas. Eng mukammali korporativ boshqaruvning tashkilotning manfaatdor tomonlari o'rtasidagi munosabatlar yig'indisi sifatidagi keng ta'rifidir.

Biroq, bu ta'rif alohida elementlar bilan to'ldirilishi kerak, korporativ boshqaruv komponentlari doirasini tavsiflovchi: manfaatdor tomon sifatida davlatni alohida ajratib ko'rsatish,

⁶ Гибало Н.П. Корпоративная модель собственности как институт // Проблемы новой политэкономии. - 2005. - №1. - С. 13-22.

manfaatdor tomonlarning manfaatlari, funktsiyalari va tashkiliy tuzilmasi, tuzilgan axborot oqimlari kabi korporativ boshqaruvning muhim mexanizmlarini aniqlash.

Shu bilan birga, korporativ boshqaruv funktsiyalari darajasiga qarab, ular "shaxslar funktsiyalari" va "mexanizmlar funktsiyalari" deb tasniflanishi kerak.

REFERENCES

1. Qudratova, G. M. (2025). THE EVALUATION OF UNIVERSITY COMPETITIVENESS: A REVIEW OF METHODOLOGIES. *SHOKH LIBRARY*.
2. Azimov, B. F., Maksudovich, A. Z., & Qudratova, G. M. (2025). THE IMPORTANCE OF INNOVATION IN ENHANCING THE COMPETITIVENESS OF HIGHER EDUCATION UNIVERSITIES. *SHOKH LIBRARY*.
3. Sodiqova, N. (2025). METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' TECHNICAL THINKING IN ECONOMICS CLASSES. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 885-891.
4. Islomova, M., & Sodiqova, N. (2025). ILM-FAN VA TA'LIMDAGI INNOVATION RIVOJLANISHNING DOLZARB MUAMMOLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 300-307.
5. Bahodirovich, X. B. (2025). XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA HISOB YURITISH SIYOSATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(6), 210-215.
6. Bahodirovich, X. B. (2025). BUXGALTERIYA HISOBINING O'RGANISH USULLARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 257-262.
7. Ёкубов, А. Б., & Алимова, Ш. А. (2024). МАКРОЭКОНОМИКА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРИИ И СОВРЕМЕННОЙ ПРАКТИКИ.
8. Abidovna, A. S. (2025). INVESTMENT PROJECTS: ADVANCED MANAGEMENT AND EVALUATION. *SHOKH LIBRARY*.
9. Hakimovich, T. M. (2025). EKSPORT RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA DIVERSIFIKATSIYANING AHAMIYATI. *STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS*, 1(4), 112-121.
10. Hakimovich, T. M. (2025). O 'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG 'BATLANTIRISH UCHUN FOYDALANILADIGAN MOLIVAVIY VOSITALAR TAHLILI. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(5), 141-150.

11. Ibodulloyevich, I. E. (2024). O ‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH MUAMMOLARI VA ISHBILARMONLIK MUHITINI YAXSHILASH ISTIQBOLLARI. *Gospodarka i Innowacje.*, 51, 258-266.
12. EI, I. (2025). MINTAQALAR VA MA’MURIY HUDUDLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI INVESTITSIYA BILAN TA’MINLOVCHI IQTISODIY TIZIM SIFATIDA. *MODERN EDUCATIONAL SYSTEM AND INNOVATIVE TEACHING SOLUTIONS*, 1(6), 58-69.
13. Azimov, B. F., & Yodgorova, Z. Y. (2025). METHODS OF STUDYING THE STATE OF COMPETITION IN THE EDUCATIONAL SERVICES MARKET. *SHOKH LIBRARY*.
14. Azimov, B. F. (2025). INNOVATSIYALARNI QO ‘LLAB-QUVVATLASH XIZMATLARI: ISPANIYA, POLSHA VA BOLGARIYA TAJRIBALARI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 12-23.
15. Raxmonqulova, N. O. (2025). DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY ON A GLOBAL SCALE AND THE EXPERIENCE OF COUNTRIES. *SHOKH LIBRARY*.
16. Қизи Рахмонқулова, Н. О. (2023). КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИНИНГ ҲУДУДЛАР ИҚТИСОДИЁТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ ЎРНИ.“. *Экономика и туризм” международный научно-инновационной журнал*, 6, 14.
17. Shadiyev, A. X. (2025). DEVELOPMENT OF THE CURRICULUM FOR ECONOMIC DISCIPLINES IN PRIVATE UNIVERSITIES. *FARS International Journal of Education, Social Science & Humanities.*, 13(1), 389-396.
18. Shadiyev, A. X. (2025). METHODS OF TEACHING THE “ECONOMIC THEORY”. *SHOKH LIBRARY*.
19. Zaripova, G., & Naimova, N. (2025). INFLYATSIYA VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 371-378.
20. Akbarovna, N. N. (2025). PROBLEMS OF INCREASING INVESTMENT ACTIVITY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION. *SHOKH LIBRARY*.
21. Supiyevna, B. M. (2025). G’AZNACHILIK-DAVLAT MOLİYASINING ENG MUHIM BO’LAGI. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(5), 117-123.
22. Supiyevna, B. M. (2025). BUDGETING IN THE PUBLIC SECTOR. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(6), 90-95.
23. Jumayeva, Z. (2023). BASICS OF NATIONAL ECONOMIC DEVELOPMENT. *Modern Science and Research*, 2(12), 296-300.

24. Bostonovna, D. Z. (2023). CONCEPTUAL BASIS OF IMPROVEMENT OF BANK AUDIT IN COMMERCIAL BANKS. *IMRAS*, 6(6), 118-124.
25. Tagayeva, R., & Bobojonova, M. J. (2025). BYUDJET, UNING SHAKLLANISHI VA TAQSIMLANISHI. *Modern Science and Research*, 4(2), 387-393.
26. Bobojonova, M. J., & Toshev, M. H. (2025). JAHON BOZORIDA YASHIL IQTISODIYOTNI MOLIYALASHTIRISH TENDENSIYASI: FAKTLAR VA KO'RSATKICHLAR ASOSIDA TAHLIL. *THEORY OF SCIENTIFIC RESEARCHES OF WHOLE WORLD*, 1(4), 120-128.
27. Жумаева, З. К. (2024). РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ ИНДУСТРИЙ КАК ФАКТОР РОСТА НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ: ОБЗОР ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.
28. Жумаева, З. К. (2024). Инвестиционная Активность Как Основной Элемент Организационно-Экономического Механизма Маркетинга Территории. *Miasto Przyszłości*, 55, 1411-1417.
29. Ibragimov, A. (2025). PROSPECTIVE WAYS OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENT TO THE NATIONAL ECONOMY. *International Journal of Artificial Intelligence*, 1(1), 137-143.
30. Qahhorova, J., & Ibragimov, A. (2025). XORIYIY INVESTITSIYALAR ANAMIYATI, OMILLARI VA ISTIQBOLLARI. *Modern Science and Research*, 4(2), 283-291.
31. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). ИННОВАЦИИ И ЦИФРОВИЗАЦИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ: ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРОБЛЕМЫ. *MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS*, 1(4), 120-126.
32. Алимова, Ш. А., & Джураева, М. С. (2025). СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА. *ANALYSIS OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION*, 1(4), 82-89.
33. Игамова, Ш. З. (2024). МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ФОРМИРОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО развития ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНЫХ МАТЕРИАЛОВ. *Gospodarka i Innowacje*, 43, 335-340.
34. Игамова, Ш. З. (2021). Особенности инноватики на предприятиях промышленности строительных материалов. *Архитектура. Курилиш. Дизайн Илмий-амалий журнал. ТАҚИ*, 263-267.
35. Baxtiyorova, J., & Djurayeva, M. S. (2025). BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA RAQOBATNING ROLI. *Modern Science and Research*, 4(2), 477-485.